

Nr 147.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om
inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Häri genom förordnas, att 12 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

12 §.

Hos myndighet — — — deras datum.

Vad i — — — eller tillsyn.

Uppgifter och anteckningar, som tillhöra hos fångvårdsstyrelsen fört register över personer, som intagits å fångvårdsanstalt eller erhållit villkorlig dom, må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, anmäler fråga om sekretesskydd för centrala fångregistret samt anför därvid följande.

Sedan i en inom justitiedepartementet utarbetad promemoria föreslagits upprättande av ett centralt fångregister samt fångvårdsstyrelsen däröver avgivit utlåtande, anbefalldes Kungl. Maj:t den 11 september 1937 fångvårdsstyrelsen att låta med början från och med den 1 januari 1938 upprätta ett sådant register i huvudsaklig överensstämmelse med de i styrelsens utlåtande angivna grunder. Registret skulle förläggas under styrelsens sociala avdelning.

Enligt av fångvårdsstyrelsen utfärdade bestämmelser skall för den som dömts till straffarbete, fängelse, ungdomsfängelse, förvaring eller internering senast fem dagar efter ankomsten till fångvårdsanstalten s. k. intagningskort utskrivnas och insändas till registret. Motsvarande bestämmelser gälla även för häktade, som intagas i fångvårdsanstalt för sinnesundersökning, ävensom i fångvårdsanstalt intagna straffriförklarade samt kvinnliga tvångsarbetare och alkoholister. Å intagningskortet lämnas bland annat uppgifter om den intagnes namn, födelsetid, födelse- och kyrkobokföringsort, börd, civilstånd, yrke, domstol, som avkunnat utslag, brott, lagrum, strafftid, tidigare asocialitet (med redogörelse för föregående anstaltsvistelser), föregående yrkesutövning, graden av yrkeskunskap, skolunderbyggnad och den intagnes önskemål angående sysselsättning i fångvårdsanstalten. Anstaltens styresman anger vidare, om särskilda omständigheter ur individualbehandlingssynpunkt föreligga och lämnar förslag till individualbehandling i det särskilda fallet. Med ledning av dessa uppgifter beslutar fångvårdsstyrelsen till vilken anstalt den intagne skall hänvisas.

När registrerad avgår efter utståndet straff, villkorlig frigivning, provutskrivning m. m., skall avgångskortet översändas till registret. Avgångskortet innehåller redogörelse för brott och omständigheter därvid, den registrerades föregående livsföring, olika befattningshavares yttranden om den

registrerade, upplysning om alkoholförhållanden, uppförande och arbetsflit, avgångsdag, anledning till avgång samt anteckning om förhållanden och åtgärder, som vidtagits vid avgången.

Inträffar förändring i strafftid m. m. för registrerad genom nytt utslag eller resolution eller intages den registrerade å sjukvårdsinrättning utom anstalten eller sker annan liknande förändring, översändes uppgift härom å s. k. registerbesked. Förflyttas registrerad till annan fångvårdsanstalt, skall uppgift härom lämnas av den anstalt från vilken förflyttningen ägt rum.

Vid sidan av centrala fångregistret föres sedan den 1 januari 1944 å fångvårdsstyrelsens sociala avdelning även ett register beträffande meddelade villkorliga domar.

I skrivelse den 6 juni 1944 har fångvårdsstyrelsen hemställt om beredande av visst sekretesskydd för de uppgifter och anteckningar, som tillhöra centrala fångregistret jämte det därtill hörande registret över villkorligt dömda, och jag anhåller nu att få anmäla detta ärende.

Enligt 11 § första stycket lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar må uppgifter och anteckningar, som tillhöra straffregistret, icke utlämnas i annat fall eller i annan ordning än i lagen om straffregister sägs. Jämlikt andra stycket i samma paragraf må vidare utslag eller underrättelser, avseende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, så ock därom förda anteckningar, ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer. Detsamma gäller enligt paragrafens tredje stycke beträffande uppgifter och anteckningar, tillhörande hos kontrollstyrelsen fört straffregister rörande fylleri och vissa andra brott, ävensom särskilt register, som hos myndighet föres angående straff eller tillrättavisningar som ådömts eller tilldelats underlydande personal.

I 12 § stadgas i första stycket, att hos myndighet vid fångvårdsanstalt, allmän uppfostringsanstalt eller tvångsarbetsanstalt upprättade handlingar rörande å anstalten intagen person ej må i andra fall eller annan ordning än Konungen bestämmer utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum. Enligt andra stycket av samma paragraf skall vad i första stycket är stadgat äga motsvarande tillämpning med avseende å handlingar, upprättade av dem, som handhava övervakning eller tillsyn över brottslingar eller lösdrivare, vilka icke äro intagna å anstalt som i första stycket sägs, för såvitt handlingarna röra någon som är underkastad övervakning eller tillsyn.

Fångvårdsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse anfört, att i centrala fångregistret — med registret över villkorligt dömda — bland annat förekomme uppgifter och anteckningar med motsvarande innehåll som uppgifterna och anteckningarna i allmänna straffregistret, varför det syntes styrelsen vara en nödvändig konsekvens att centrala fångregistret omgäves med visst sekretesskydd. I detta syfte borde bestämmelserna i 11 § tredje

stycket lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar utvidgas att omfatta jämväl uppgifter och anteckningar tillhörande centrala fångregistret.

Angående centrala fångregistrets uppgift och användning har fångvårdsstyrelsen i skrivelsen anfört följande.

Centrala fångregistret, som för närvarande omfattar omkring 30 000 akter, var ursprungligen avsett att vara ett s. k. arbetsregister, varigenom en differentering av de intagna skulle underlättas. Dessutom var registret ämnat att utgöra primärmaterial för uppgörande av en utförligare fångvårdsstatistik. Nämnda båda uppgifter har registret visat sig väl fylla. Allteftersom registret blivit mera känt, har det emellertid kommit att fylla ännu en uppgift, nämligen som upplysningsregister. Registret mottager sålunda dagligen ett flertal förfrågningar från polismyndigheter, barnavårds- och nykterhetsnämnder m. fl. myndigheter angående i registret inregistrerade personer. Förfrågningarna ha i allmänhet rört sig om å vilken anstalt straff avtjänas samt verkställighetstid. Stundom röra sig dock förfrågningarna om till vilken ort frigiven uppgivit sig ha för avsikt att begiva sig och hjälporgan, som frigiven uppmanats att hänvända sig till. Registersystemet har utformats så att såväl namnupplysningar som statistiska översikter av olika slag snabbt kunna lämnas. Uppgifter från registret lämnas i regel per telefon, varvid registret som kontroll uppringer den frågande. I undantagsfall lämnas även uppgift till enskild person, exempelvis anförvant till intagen, där denne styrker sitt berättigade behov att erhålla uppgift. Registret kan även tillhandagå enskild med uppgifter för vetenskapligt forskningsändamål. Under de 5 år registret varit i verksamhet ha, förutom den årliga personstatistiken till fångvårdsstyrelsens årsberättelse, genom registrets försorg olika utredningar utförts rörande å fångvårdsanstalterna intagna personer.

Rörande registret över villkorliga domar har fångvårdsstyrelsen upplyst, att detta huvudsakligen tjänade som arbets- och statistikregister.

Styrelsen har vidare framhållit, att därest centrala fångregistret på sätt styrelsen föreslagit erhöles sekretesskydd, föreskrifter borde i administrativ ordning utfärdas beträffande de myndigheter och andra, vilka skulle äga rätt att erhålla uppgifter ur registret. Därvid borde ovillkorlig rätt att erhålla sådana uppgifter tillerkännas de myndigheter som enligt 8 § 1 mom. lagen om straffregister ägde rätt att erhålla fullständigt utdrag av straffregistret. Härutöver borde ungdomsfängelsenämnden äga rätt att erhålla uppgifter ur centrala fångregistret. Detsamma borde gälla myndighet, exempelvis kontrollstyrelsen, till vilken fångvårdsmyndighet författningsenligt skulle lämna uppgift om intagen. För att giva jämväl statligt eller kommunalt organ, som bedreve social hjälpverksamhet, ävensom i förekommande fall annan institution eller enskild möjlighet att, där ett berättigat behov föreläge, erhålla sådan uppgift borde föreskrift lämnas att uppgift efter fångvårdsstyrelsens beprövande finge lämnas vederbörande.

Över fångvårdsstyrelsens framställning har efter remiss yttrande avgivits av 1943 års sekretessutredning. I yttrandet har anförts, att det syntes uppenbart att centrala fångregistret borde vara omgivet av visst sekretesskydd. Utredningen har vidare uttalat, att behovet av inskränkningar i rätten att utbekomma till centrala fångregistret hörande handlingar redan torde vara

i huvudsak tillgodosett genom bestämmelserna i 12 § första stycket sekretesslagen. Intagningskort, avgångskort och registerbesked, vilka tillhörde centrala fångregistret, torde utgöra sådana vid fångvårdsanstalt upprättade handlingar rörande å anstalten intagen person som avsåges i nämnda lagrum. Detta vore emellertid så avfattat, att de anteckningar i centrala fångregistret som utförts hos fångvårdsstyrelsen icke fölle därunder. Varje sådan handling vore att anse såsom en färdigupprättad handling i tryckfrihetsförordningens mening. En konsekvens härav vore, att exempelvis ett i centrala fångregistret förvarat intagningskort, som inkommit från en fångvårdsanstalt, ej finge utlämnas, under det att en i fångvårdsstyrelsen gjord kompletterande anteckning icke vore omgiven av sekretess. Starka skäl talade för att den lucka i lagstiftningen, som på denna punkt föreläge, utfylldes. Fångvårdsstyrelsen hade hemställt att härför erforderliga bestämmelser upptoges i lagens 11 §, men måhända kunde någon tvekan yppas, huruvida icke ur sammanhangets synpunkt bestämmelserna borde erhålla sin plats i 12 §.

Rörande det hos fångvårdsstyrelsen förda registret över villkorliga domar har sekretessutredningen uttalat, att de handlingar, varav detta bestode, till stor del syntes vara sådana som avsåges i 12 § andra stycket sekretesslagen. Utredningen har dock ifrågasatt, huruvida icke ett visst behov av särskilda sekretessbestämmelser föreläge beträffande detta register. Härför erfordrades i så fall föreskrift i 11 § tredje stycket sekretesslagen.

Vad angår fångvårdsstyrelsens förslag till bestämmelser rörande rätt att erhålla uppgifter ur centrala fångregistret har sekretessutredningen anfört, att i sekretesslagen ej behandlades frågan i vad mån myndighet ägde tillhandahålla upplysning om sådant som hemliga handlingar innehöle. Det syntes tveksamt om detta ämne borde särskilt regleras för centrala fångregistret. De ifrågasatta bestämmelserna borde allenast angiva de fall, i vilka utdrag ur centrala fångregistret finge meddelas eller detta eljest finge utlämnas i den ordning som framginge av 2 § 3 mom. tryckfrihetsförordningen. Därest utdrag finge lämnas, finge därav anses följa, att i samma utsträckning upplysningar på begäran finge tillhandahållas den som ägde utfå sådant utdrag. Mot vad fångvårdsstyrelsen föreslagit om rätt för myndighet att erhålla utdrag ur centrala fångregistret syntes erinran ej vara att framställa. Beträffande utlämnande till enskild person av utdrag av centrala fångregistret syntes emellertid fångvårdsstyrelsen icke böra äga rätt härtill utan Konungens tillstånd.

Departementschefen.

Lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, vanligen benämnd sekretesslagen, upptager i 11 § bestämmelser om sekretesskydd för handlingar, som avse registrering av ådömda straff m. m. I fråga om uppgifter och anteckningar, tillhörande straffregistret, hänvisas härvid till lagen om straffregister, som uttömmande reglerar i vad mån myndigheter och enskilda äga erhålla utdrag ur registret. I övrigt gäller i fråga om rätten att utbekomma handlingar, som avses med

stadgandet i fråga, att dessa icke få utlämnas i andra fall eller annan ordning än Konungen bestämmer. Detsamma gäller enligt 12 § sekretesslagen under en tid av sjuttio år efter handlingarnas upprättande vissa handlingar, som ha avseende å fångvård och närstående ämnen.

Det hos fångvårdsstyrelsen förda centrala fångregistret består, såsom den lämnade redogörelsen visar, av uppgifter och anteckningar av enahanda slag som avses i 11 och 12 §§ sekretesslagen. I fråga om ådömda straff utgör centrala fångregistret i själva verket en motsvarighet till straffregistret. I övrigt innehåller centrala fångregistret upplysningar om vård och behandling av personer, som intagits å fångvårdsanstalt. Om samtliga handlingar, som ingå i registret, torde gälla att de, ur de synpunkter som legat till grund för bestämmelserna i 11 och 12 §§ sekretesslagen, böra undandragas offentligheten.

Såsom 1943 års sekretessutredning anfört torde genom bestämmelserna i 12 § sekretesslagen visst sekretesskydd redan föreligga i fråga om centrala fångregistret. Det synes emellertid önskvärt att den lucka i sekretesskyddet, som föreligger därigenom att hos fångvårdsstyrelsen gjorda anteckningar i registret icke falla därunder, utfylles. Särskilda sekretessbestämmelser angående centrala fångregistret synas fördenskull böra meddelas. Därvid bör sekretesskyddet uttryckligen förklaras omfatta jämväl det hos fångvårdsstyrelsen förda registret över meddelade villkorliga domar, beträffande vilket de synpunkter som i det föregående anförts äga motsvarande tillämpning. Det erforderliga stadgandet i ämnet torde böra upptagas som ett tredje stycke i 12 § sekretesslagen och innehålla, att uppgifter och anteckningar, som tillhöra hos fångvårdsstyrelsen fört register över personer, som intagits å fångvårdsanstalt eller erhållit villkorlig dom, ej må utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

I samband med genomförandet av denna förändring i sekretesslagen torde, såsom fångvårdsstyrelsen hemställt, i administrativ ordning böra regleras rätten att erhålla upplysningar ur ifrågavarande register. Vad sekretessutredningen anfört angående fångvårdsstyrelsens förslag till föreskrifter i sådant hänseende synes därvid böra beaktas.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar*.

Föredraganden hemställer, att ifrågavarande lagförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Leffler.